

Ödemeler Dengesi - Mayıs 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Cari açığı genişleme eğilimi Mayıs ayında da devam etti.

Mayıs ayında cari işlemler açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %41,7 oranında artış kaydederek 7,5 milyar USD ile piyasa beklentisinin üzerinde gerçekleşmiştir. Böylece yılın ilk 5 aylık döneminde cari açık 31,9 milyar USD'ye ulaşmıştır. Bu gelişmede, Mayıs ayında parasal olmayan altın ithalatının 2,1 milyar USD ile yüksek düzeyini korumasının da önemli bir rol oynadığı görülmektedir. Bu çerçevede, toplam mal ithalatının ihracata kıyasla daha hızlı artış kaydetmesi cari açığı artırıcı yönde etkide bulunmuştur.

12 aylık kümülatif olarak değerlendirildiğinde ise, cari açığın artış eğilimini sürdürerek 53,6 milyar USD ile Eylül 2012'den bu yana kaydedilen en yüksek düzeyine ulaştığı görülmektedir.

Net yatırım giderlerinde hızlı artış...

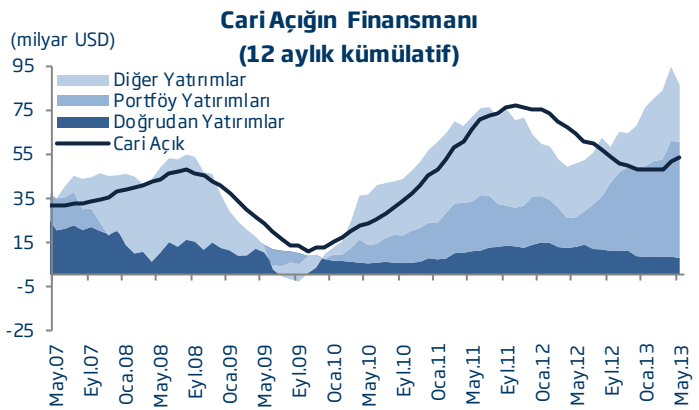
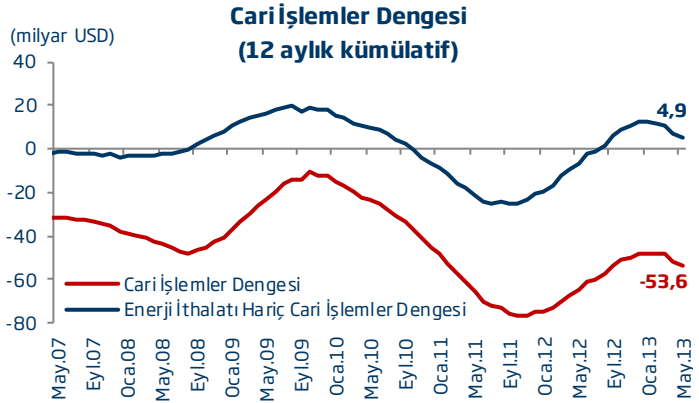
Turizm gelirleri cari açığa olumlu katkısını Mayıs ayında da devam ettirmiş, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla %19,8 artış kaydeden net turizm gelirleri 2,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Net turizm gelirleri Ocak-Mayıs döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre %25 oranında artarak 6,4 milyar USD'ye ulaşmıştır.

Öte yandan, gelir dengesi altında izlenen net yatırım giderlerinde kaydedilen 2,1 milyar USD'lik sermaye çıkışı 1991 yılından bu yana aylık bazda yurt dışına gerçekleştirilen en yüksek düzeydeki kâr transferine işaret etmektedir.

Doğrudan yatırımlar düşük seyrini sürdürüyor.

Cari açığın finansman tarafı incelendiğinde, net doğrudan yatırımlarının düşük düzeyini sürdürdüğü görülmektedir. Mayıs ayında 660 milyon USD düzeyinde gerçekleşen net doğrudan yatırımlar bir önceki yılın aynı ayındaki seviyesinin yarısına düşmüştür.

Ocak-Mayıs dönemine bakıldığında, net doğrudan yatırımların %22 azaldığı, sadece yurt içine doğrudan yatırımlardaki daralmanın ise %34,5 düzeyine ulaştığı görülmektedir.

Portföy yatırımlarında ivme kaybı...

İkinci bir kredi kuruluşu tarafından Türkiye'nin kredi notunun yatırım yapılabilir seviyeye yükseltilmesi beklentisinin de etkisiyle yılın ilk 4 aylık döneminde güçlü bir seyr izleyen yurt içine yönelik portföy yatırımları, Moody's'in not artırımının ardından Mayıs ayında zayıflamıştır. Ayrıca, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) varlık alım programını azaltabileceğine yönelik görüşlerin gündeme gelmesiyle birlikte gelişmekte olan ülkelerde kaydedilen sermaye çıkışının da Mayıs ayının ikinci yarısından itibaren ödemeler dengesine yansıdığı görülmektedir. Bu çerçevede, Ocak-Nisan döneminde 18,1 milyar USD düzeyinde gerçekleşen

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2012	Mayıs 2013
Cari İşlemler Dengesi	-47.748	-53.595
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	68.562	82.257
-Doğrudan Yatırımlar	8.483	7.643
-Portföy Yatırımları	40.789	52.956
-Diğer Yatırımlar	18.612	25.754
-Net Hata ve Noksan	722	-4.058
-Diğer	-44	-38
Rezervler⁽¹⁾	-20.814	-28.662

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Ödemeler Dengesi - Mayıs 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

net portföy yatırımları Mayıs ayında yalnızca 681 milyon USD olmuştur. Mayıs ayında devlet iç borçlanma senetlerinden Şubat 2012'den bu yana ilk defa sermaye çıkışı kaydedilmiştir. Bu dönemde, yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi piyasasında 508 milyon USD alım gerçekleştirdiği görülürken, borç senetlerinden 70 milyon USD'lik net sermaye çıkışı gerçekleşmiştir. Mayıs ayında, bankaların yurt dışında gerçekleştirdiği tahvil ihraçları aracılığıyla 179 milyon USD, reel sektörün ise 996 milyon USD borçlandığı görülmektedir.

Diğer yatırımlar Mayıs ayında geriledi.

Diğer yatırımlar incelendiğinde, Mayıs ayında bankacılık sektörünün ve reel sektörün yurt dışı bankalar nezdindeki efektif ve mevduat varlıklarını artırdığı ve bu çerçevede 851 milyon USD'lik sermaye çıkışı gerçekleştiği görülmektedir.

Mayıs ayında bankacılık sektörü yurt dışından 786 milyon USD tutarında net kredi kullanımı gerçekleştirmiştir. Bu dönemde, bankalar kısa vadeli kredilerde net kredi geri ödeyicisi, uzun vadeli kredilerde ise net kredi kullanıcısı konumunda bulunmaktadır. Bankacılık dışı kesimin ise, uzun vadeli kredilerde 2,7 milyar USD'lik kredi kullanımına karşılık 5 milyar USD'lik geri ödeme gerçekleştirdiği görülmektedir. 12 aylık kümülatif olarak değerlendirildiğinde, bankaların uzun vadeli borç çevirme oranı %105, banka dışı kesimin ise %103 düzeyindedir.

Mayıs ayında rezerv varlıklar hızlı geriledi.

Mayıs ayında gelişmekte olan ülkelerde kaydedilen sermaye çıkışına bağlı olarak rezerv varlıklar da 4,5 milyar USD azalmıştır. Diğer taraftan, Mayıs ayında net hata ve noksan kaleminin 2,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşmesi dikkat çekmektedir.

Beklentiler...

Fed'in varlık alım programını 2013 yılsonundan önce azaltabileceğine yönelik açıklamaların da etkisiyle son dönemde yurt içine yönelik sermaye akımlarında gözlenen yavaşlamanın Mayıs ayı itibarıyla ödemeler dengesi üzerinde etkili olmaya başladığı görülmektedir. Sermaye akımlarındaki ivme kaybı döviz kurları üzerinde de yukarı yönlü baskı yaratmaktadır. TCMB ise Haziran ayından itibaren ek parasal sıkılaştırma uygulamasının yanı sıra doğrudan döviz satım ihaleleri ile piyasaya müdahale etmeye başlamıştır. Önümüzdeki dönemde, ABD'de açıklanacak verilere bağlı olarak Fed'in uygulayacağı çıkış stratejisinin cari açığın finansmanı üzerinde belirleyici olacağı düşünülmektedir.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)				
	Mayıs 2013	Ocak-Mayıs 2012	Mayıs 2013	% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-7.524	-26.073	-31.920	22,4	-53.595
Dış Ticaret Dengesi	-8.146	-28.864	-33.811	17,1	-70.279
Hizmetler Dengesi	2.557	5.482	6.258	14,2	23.678
Turizm (net)	2.079	5.098	6.371	25,0	22.832
Gelir Dengesi	-2.106	-3.273	-4.800	46,7	-8.228
Cari Transferler	171	582	433	-25,6	1.234
Sermaye ve Finans Hesapları	4.675	24.170	34.797	44,0	57.653
Doğrudan Yatırımlar (net)	660	3.820	2.980	-22,0	7.643
Portföy Yatırımları (net)	681	6.604	18.771	184,2	52.956
Varlıklar	243	391	1.978	405,9	4.244
Yükümlülükler	438	6.213	16.793	170,3	48.712
Hisse Senetleri	508	340	1.034	204,1	6.968
Borç Senetleri	-70	5.873	15.759	168,3	41.744
Diğer Yatırımlar (net)	-1.199	15.679	22.821	45,6	25.754
Varlıklar	-1.279	947	867	-8,4	-598
Efektif ve Mevduat	-851	1.453	1.762	21,3	1.527
Yükümlülükler	80	14.732	21.954	49,0	26.352
Ticari Krediler	1.443	1.809	7.032	288,7	6.231
Krediler	-1.619	5.346	7.167	34,1	11.659
Bankacılık Sektörü	786	2.833	8.797	210,5	11.130
Bankacılık Dışı Sektörler	-1.785	3.986	-453	-	2.326
Mevduat	167	7.466	7.616	2,0	7.949
Yurtdışı Bankalar	16	4.833	6.559	35,7	8.855
Yabancı Para	869	3.929	6.560	67,0	7.876
Türk Lirası	-853	904	-1	-	979
Yurtdışı Kişiler	275	3.167	1.515	-52,2	1.261
Rezerv Varlıklar (net)	4.533	-1.916	-9.764	409,6	-28.662
Net Hata ve Noksan	2.849	1.903	-2.877	-	-4.058

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Mayıs 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Kıvılcım Eraydın - Uzman

kivilcim.eraydin@isbank.com.tr

Erhan Gül - Uzman

erhan.gul@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.